

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie Martina Benku 15/6302, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Buzinger, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany č. k. 25 Cpr 23/2022-267 z 27. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 25 Cpr 23/2022-267 z 27. marca 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka pracuje ako lekárka na základe pracovnej zmluvy uzatvorenej s [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [štátnou príspevkovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorá v súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov poskytuje zdravotnú starostlivosť – ústavnú, ambulantnú a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti za podmienok ustanovených v zákone č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti,

zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zamestnávateľ“)], 27. októbra 2017 a dvoch dohôd o zmene pracovnej zmluvy z 22. októbra 2018 a 15. októbra 2019.

3. Dňa 31. januára 2022 podala sťažovateľka podľa § 13 ods. 6 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení účinnom v danom čase (ďalej len „Zákonník práce“) zamestnávateľovi sťažnosť v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa ods. 1 a 2 a nedodržaním podmienok podľa odsekov 3 až 5, v ktorej tvrdila, že je po dlhší čas a opakovane vystavená diskriminačnému a šikanóznemu správaniu zo strany primárky oddelenia, na ktorom sťažovateľka pracuje, ktorá sťažovateľku pred ostatnými kolegami pravidelne zosmiešňuje, ponížuje a sponchybňuje jej odbornosť, no zároveň jej bráni v ďalšom odbornom vzdelávaní a odbornej praxi na iných oddeleniach nemocnice, na ktoré má sťažovateľka právny nárok.

4. Právny zástupca zamestnávateľa mailom z 26. septembra 2022 zaslaným právnenému zástupcovi sťažovateľky apeloval na možnosť efektívnejšieho riešenia predmetného sporu prostredníctvom tretej nezainteresovanej osoby, pričom uviedol, že sťažnosť sťažovateľky zamestnávateľ vybavil v súlade s § 13 ods. 6 Zákonníka práce, ako aj „v súlade so zaužívanými postupmi nemocnice... výhradne osobnou komunikáciou v rámci rokovaní s dotknutými stranami 5. apríla 2022, resp. 17. augusta 2022“, a rovnakou formou informoval sťažovateľku o vybavení jej sťažnosti. Zápisnice z uvedených rokovaní v písomnej forme vyhotovené neboli, keďže sa viedli v ústnej forme za účasti všetkých zainteresovaných strán, ktoré boli o výsledkoch/záveroch rokovaní bezprostredne informované.

5. Sťažovateľka presvedčená o tom, že zamestnávateľ ignoroval zákonom stanovený spôsob vybavenia jej sťažnosti, t. j. odpovedať na sťažnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu, vykonať nápravu, upustiť od takého konania a odstrániť jeho následky (§ 13 ods. 6 Zákonníka práce), 7. decembra 2022 podala okresnému súdu žalobu na ochranu proti diskriminácii v pracovnoprávných vzťahoch podľa § 13 ods. 7 Zákonníka práce spolu s návrhom na zabezpečenie dôkazného prostriedku podľa § 345 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorým sú „kópie všetkých dokumentov, v listinnej alebo elektronickej forme, ktoré súvisia s predmetnou sťažnosťou... najmä, ale nielen, vyjadrenia primárky oddelenia k sťažnosti... záznamov (zápisníc) z rokovaní týkajúcich sa predmetnej sťažnosti uskutočnených v dňoch 5. apríla 2022 a 17. augusta 2022, a akejkoľvek písomnej komunikácie (v listinnej alebo elektronickej forme) súvisiacej s predmetnou sťažnosťou, ktorú má vedenie nemocnice k dispozícii“, keďže ich zamestnávateľ odmietol poskytnúť sťažovateľke. Úmyselné bránenie v prístupe k dôkazom právne významným pre toto súdne konanie zo strany zamestnávateľa vzbudzovalo u sťažovateľky objektívne obavy, aby zamestnávateľ predmetné dokumenty (dôkazné prostriedky) nezničil a potom by ich nebolo možné ako dôkazy vykonať v súdnom konaní.

6. Dňa 8. decembra 2022 podala sťažovateľka okresnému súdu žalobu na ochranu proti diskriminácii v pracovnoprávných vzťahoch. Konanie je vedené pod sp. zn. 25 Cpr/23/2022. V rámci tohto konania sťažovateľka prvýkrát podala návrh na zabezpečenie dôkazného prostriedku, ktorý okresný súd zamietol uznesením č. k. 25 Cpr/23/2022-194 z 24. januára 2023. Toto uznesenie sťažovateľka napadla odvolaním, ktoré podaním zo 6. marca 2023 zobrala späť z dôvodu, že napriek nesprávnenému poučeniu súdu zákon proti nemu odvolanie nepripúšťa. Krajský súd v Trnave o tomto späťvzatií dosiaľ nerozhodol, spis sa u neho nachádza od 30. marca 2023.

7. Dňa 6. marca 2023 sťažovateľka svoj návrh na zabezpečenie dôkazného prostriedku zopakovala. Napadnutým uznesením okresný súd návrh sťažovateľky na zabezpečenie dôkazného prostriedku opätovne zamietol. Okresný súd bez toho, aby spomenul svoje predchádzajúce rozhodnutie o zamietnutí prvého návrhu sťažovateľky, v odôvodnení napadnutého uznesenia znova poukázal na účel (funkciu) inštitútu zabezpečenia dôkazného prostriedku, pričom, vychádzajúc z tvrdenia sťažovateľky, že zamestnávateľ z ústneho prerokovania sťažnosti sťažovateľky nevyhotovil žiadne zápisnice ani záznamy, dospel k záveru, že sťažovateľka nespĺnila materiálne podmienky na vyhovenie jej návrhu, keďže neosvedčila dôvodnú obavu, že požadované dôkazy – vyjadrenia primárky oddelenia, na ktorom sťažovateľka pracuje, k sťažnosti sťažovateľky nebude možné vykonať vôbec alebo len s veľkými ťažkosťami. Podľa okresného súdu návrhu sťažovateľky zároveň chýbala aj presná a určitá identifikácia iných dokumentov, ktoré mali súvisieť s jej sťažnosťou a ktoré mali mať význam pre predmetné konanie, ktorých zabezpečenia sa dožadovala. Inak je odôvodnenie napadnutého uznesenia takmer identické s odôvodnením uznesenia č. k. 25 Cpr/23/2022-194 z 24. januára 2023 vrátane nesprávneho poučenia o odvolaní.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] uvádza, že jej je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho právomoci v konaní o ústavných sťažnostiach vrátane tej, že právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v druhej hlave siedmom oddiele ústavy je „výsledkové“, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 15/2019).

9. Napriek uvedenému je sťažovateľka presvedčená, že napadnuté uznesenie okresného súdu o zamietnutí jej návrhu na zabezpečenie dôkazného prostriedku obsahuje skutkové a právne závery, ktoré sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia totiž sťažovateľke nie je zrejmé, na základe čoho okresný súd dospel k záveru, že dôkazné prostriedky, ktoré navrhuje zabezpečiť, neexistujú, keď mu ako dôkaz predložila mailovú komunikáciu primárky oddelenia s inými zamestnancami žalovanej, resp. s „vedením“ žalovanej, ktorá má súvisieť so sťažnosťou sťažovateľky. Postup okresného súdu s považuje za odporujúci § 319 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré zamestnanec nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz; na tento účel je zamestnávateľ povinný poskytnúť súčinnosť, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

10. K vyčerpaniu opravných prostriedkov sťažovateľka uvádza, že okresný súd v poučení napadnutého uznesenia nesprávne uviedol, že proti nemu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka nepodala, keďže zákon odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zabezpečenie dôkazného prostriedku nepripúšťa [§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. l) CSP].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 25 Cpr 23/2022-267 z 27. marca 2023 o zamietnutí jej návrhu na zabezpečenie dôkazného prostriedku (bod 6), s ktorým sťažovateľka nesúhlasí a tvrdí, že je nezákonné (odporujúce § 319 CSP), zjavne neodôvodnené a arbitrárne, keďže v danom prípade existuje dôvodná obava, že dôkaz (mailovú komunikáciu primárky oddelenia s inými zamestnancami žalovanej, resp. s „vedením“ žalovanej) neskôr nebude možné vykonať vôbec alebo len s veľkými ťažkosťami.

12. Keďže sťažovateľke je judikatúra ústavného týkajúca sa jeho právomoci v konaní o ústavných sťažnostiach známa (bod 7), nepovažuje za potrebné ju opakovať. Považuje za vhodné iba doplniť k prípustnosti odvolania ako opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zabezpečenie dôkazu, že v zmysle súčasného znenia § 357 písm. 1) CSP je prípustné len proti uzneseniu súdu o zabezpečení dôkazného prostriedku (k tomu bližšie *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1350.*). Mylné poučenie o tom, že je prípustný opravný prostriedok, však nezakladá právo na jeho uplatnenie.

13. Ústavný súd na doplnenie uvádza, že subjektívny názor sťažovateľa (v danej veci sťažovateľky) na diskrimináciu jeho osoby nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. Z vnútroštátnej právnej úpravy [§ 13 Zákonníka práce, resp. § 11 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“)] vyplýva, že dôkazné bremeno v sporoch týkajúcich sa porušenia zásady rovnakého zaobchádzania nezaťažuje iba žalovanú stranu, ale zaťažuje aj žalobcu. V zmysle § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona ide o tzv. zdieľané dôkazné bremeno, ktoré však nezavazuje žalobcu preniesť súdu také skutočnosti, na základe ktorých by dospel k záveru o menej priaznivom zaobchádzaní. V spore s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku zásada „kto tvrdí, ten dokazuje“ je v tzv. antidiskriminačných sporoch v oblasti dokazovania odlišná. Hoci aj žalobca musí preukázať skutočnosti, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii jeho osoby, a súčasne tvrdiť, že pohnútkou diskriminačného konania je napr. jeho rasa, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine (t. j. zákonom vymedzený diskriminačný dôvod), bol Súdny dvorom Európskej únie vygenerovaný princíp preneseného dôkazného bremena, ktorý odráža potrebu efektívneho uplatňovania zásady rovnosti, pričom jeho potreba vychádza z charakteru antidiskriminačných sporov (diskriminácia sa len zriedka deje otvorene, väčšinou o nej neexistujú priame dôkazy a žalobcovia spravidla nedisponujú dostatkom informácií, ktorými by mohli bez akýchkoľvek pochybností preukázať existenciu diskriminácie, resp. porušenie zásady rovnakého zaobchádzania). Pokiaľ žalobca v spore o žalobe podanej podľa antidiskriminačného zákona predloží súdu dôkazy, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že žalovaný sa k nemu správal tak, že tým porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v zmysle tohto zákona, dochádza k tzv. obráteniu dôkazného bremena, pri ktorom je na žalovanom, aby preukázal, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušil (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.

5Cdo 91/2019 či jeho uznesenie sp. zn. 1Cdo 240/2022, m. m. aj uznesenia ústavného súdu IV. ÚS 8/2022 a II. ÚS 146/2022). Súd môže pritom vykonať aj tie dôkazy, ktoré žalobca nenavrhol, vtedy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci; taký dôkaz súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí (§ 311 CSP).

14. Ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (m. m. I. ÚS 52/03).

15. Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (§ 187 ods. 1 CSP). Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 187 ods. 2 CSP).

16. E-mail je adresovaná elektronická správa pri elektronickej komunikácii medzi používateľmi počítačov pripojených do počítačovej siete, ktorá obsahuje konkrétny text, prípadne i prílohy.

17. Listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú (čl. 22 ods. 1 ústavy). Nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením (čl. 22 ods. 2 ústavy).

18. Podľa názoru ústavného súdu okresným súdom opakovane vyslovený právny názor, že sťažovateľka nespĺnila materiálne podmienky na vyhovenie jej návrhu na zabezpečenie dôkazného prostriedku podľa § 345 ods. 1 CSP, je (bod 7 napadnutého uznesenia) z ústavného hľadiska akceptovateľný. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľka uviedla v ústavnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad a aplikáciu ustanovení Civilného sporového poriadku okresným súdom, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony sporovej strany primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom strana uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 329/04).

20. V danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľka v ďalšom priebehu súdneho konania nemohla právne argumentovať, resp. predkladať také dôkazy, ktorými by preukázala opodstatnenosť svojho tvrdenia o diskriminačnom správaní jej zamestnávateľa a ak má záujem na skončení sporu, bolo by vhodnejšie zamerať procesný postup na to, aby vec bola čím skôr rozhodnutá meritorne, a nezaťažovať ho opakovanými nedôvodnými návrhmi na procesné opatrenia.

21. Keďže medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie

konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

23. V závere ústavný súd dopĺňa, že z dôvodu nadobudnutia zmeny zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) s účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa – zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov). Podľa § 181 ods. 1 písm. g) zákona o sídlach a obvodoch súdov prechádzajú od 1. júna 2023 výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava. Preto rozhodnutie ústavného súdu bude doručované tomuto súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu